

ORTA DERECELİ YÖNETİCİLER
İÇİN EĞİTİM

AŞILAMA HİZMETLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

GENİŞLETİLMİŞ BAĞIŞIKLAMA
PROGRAMI

DÜNYA SAĞLIK ÖRGÜTÜ

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
SAĞLIK BAKANLIĞI
Sağlık Projesi Genel Koordinatörlüğü

T.C
SAĞLIK BAKANLIĞI
Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

AŞILAMA HİZMETLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

1994

1. Basım 1992 350 adet
2. Basım 1994 500 adet

Bu modül Sağlık Bakanlığı Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü ve Sağlık Projesi Genel Koordinatörlüğü işbirliği ile Ulusal Genişletilmiş Bağışıklama Programı çerçevesinde kullanılmak üzere ilk kez 1992 yılında tercüme edilerek çoğaltılmıştır. 2. basımı 1994 yılında yapılmıştır.

İÇİNDEKİLER

Giriş.....	1
Amaçlar.....	2
1.0 Veri Toplanması	3
4.1 Soğuk zincir hakkında bilgi toplanması.....	3
1.1 Aşılama etkinlikleri hakkında bilgi toplanması	4
1.2 Hastalık sürveyansı hakkında bilgi toplanması.....	5
1.3 Halktan bilgi toplanması	5
1.4 Sağlık personelinden bilgi toplanması	5
2.0 Verilerin Analizi.....	6
2.1 Soğuk zincir verilerinin analizi	6
2.2 Aşılama aktiviteleri hakkındaki verilerin analizi	9
2.2.1 Hedeflere ulaşıp ulaşılmadığını belirleme.....	9
2.2.2 Devam eden sorunların ve bunların nedenlerinin tanımlanması.....	9
2.3 Hastalık sürveyans verilerinin analizi	11
2.4 İl denetimcilerinin ziyaret raporlarının analizi	12
2.5 Halktan toplanan yorumların analizi	12
2.6 Sağlık Ocağı personelinin yorumlarının analizi.....	12
A1ştırma A	14
3.0 Harekete geçilmesi.....	19
3.1 Gelecek yılın planını hasırlamak için değerlendirme sonuçlarının kullanımı.....	19
3.2 Değerlendirme hakkında sağlık personeline bilgi verilmesi	20
3.3 Değerlendirme sonuçları hakkında halkla konuşulması	20
A1ştırma B.....	21
Aşılama Hizmetlerini Değerlendirmede Bunları Hatırlayın.....	23
Terimlerin Tanımı.....	25

GİRİŞ

Aşılama oranlarını izlerken, oranları etkileyen sorunları tanımlamak ve çözümler geliştirmek için aylık olarak aşılama verilerine bakarsınız. Yıllık hedeflere doğru ilerlemenin kesintiye uğramaması için bazı çözümler bulunabilir. Bu bölümde, aşılama hizmetlerinin *yıllık olarak* nasıl değerlendirileceğini okuyacaksınız.

Herhangi bir sağlık hizmetini değerlendirdiğinizde, amaçları ile başarılarını karşılaştırırsınız. Aşılama hizmetlerini değerlendirdiğinizde, yıl sonunda ulaşılan oranlar ile yılın başında saptanan hedefleri karşılaştırırsınız. Ayrıca soğuk zincir ve hastalık sürveyansı hakkında yıl boyu toplanılan verileri de incellersiniz. Bu suretle, planladığınız etkinliklerin aşılama sayısında bir farklılık oluşturup oluşturmadığına karar vermek zorundasınız. Değerlendirme işlemi, neyi iyi yapmış olduğunuzu ve nelerin geliştirilmesi gerektiğini bulmanıza yardım edecektir. Böylece, değerlendirme sonuçlarını gelecek yıl için planlar yapmak ve GBP, Aşılama Oranlarının Yükseltilmesi modülünde açıklandığı gibi aşılar için yeni hedefleri saptamak üzere kullanabilirsiniz.

Aşılama hizmetlerinin yıllık değerlendirilmesi sırasında bir Sağlık Ocağı Sorumlusu aşağıda belirtilen hususları yerine getirmelidir:

- * Yıl sonunda aşılama hizmetlerinin üç unsuru için verilerin incelenmesi: soğuk zincir , aşılama çalışmaları ve hastalık ve rileri
- * Aşılama hizmetlerinin iyi yürütüldüğü yerlerin belirlenmesi ve bu etkinliklerde sürekliliğin sağlanması için çalışılması
- * Yıl boyu beliren sorunların ve bunların çözülüp çözülmeyeceğinin incelenmesi.
- * Değerlendirmenin sonuçlarına bağlı olarak gelecek yıl için planların yapılması.

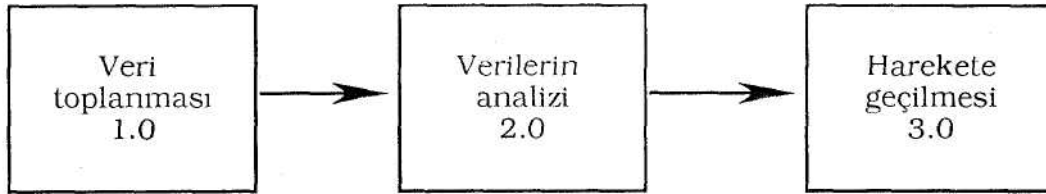
Bir il denetimcisi ayrıca aşılama hizmetlerinin yıllık değerlendirmesini yürütür. Bununla birlikte bu değerlendirme denetlenen tüm sağlık ocaklarını içerir. Soğuk zincir, aşılama oranları ve GBP hastalıkları hakkında edindiği verileri değerlendirir. Bu değerlendirmenin sonuçları, denetimcinin sağlık ocaklarında yürütülen aktiviteleri planlamasına yardımcı olacaktır.

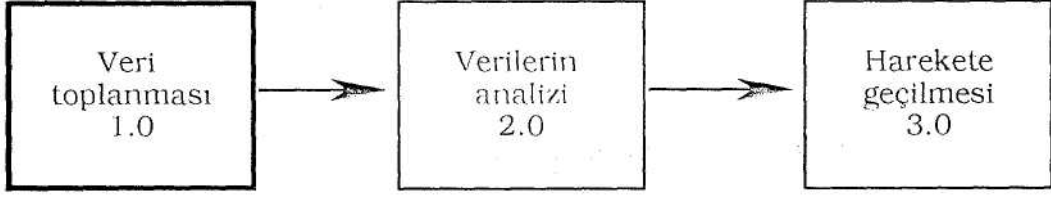
AMAÇLAR

Bu bölüm, bir Sağlık ocağında aşılama hizmetlerini değerlendirmek için yıl sonunda yapılması gereken basamakları tanımlar. Bu basamaklar aynı zamanda il denetimcilerinin kendi illerindeki tüm sağlık ocakları için aşılama hizmetlerinin yıllık değerlendirmelerini yürütmelerinde de geçerlidir. Bu bölümdeki bilgi, örnekler ve alıştırmalar size aşağıdaki konularda yardımcı olacaktır:

- * Aşılama hizmetlerinin üç ögesi hakkında veri toplanması
 - - Soğuk zincir,
 - - Aşılama aktiviteleri.
 - - GBP hastalık sürveyansı.
- * Aşağıdakilerin bulunması için verilerin analizi:
 - - Neyin iyi işlev gördüğü, hangi hizmetlerin iyi bir şekilde sürdürüldüğü
 - - Süreklilik gösteren sorunlar
 - - Bu sorunlara uygun ve olası çözümler
- * Gelecek yılın planlarını yaparken ve yeni hedefleri saptarken bu değerlendirme sonuçlarını kullanarak harekete geçilmesi:

AKIŞ ŞEMASI

1.0 VERİ TOPLANMASI

Etkin aşılama hizmetleri üç öge içerir:

- * Soğuk zincirin sağlanması
- * Aşılama çalışmaları
- * Hastalık sürveyansı

Sağlık Ocağı Sorumlusu ve il denetimcileri bu öğeleri yıl boyunca izlemek için veri toplarlar. Sağlık Ocağı Sorumlusu aşılama hizmetleri hakkındaki verileri sağlık ocağında toplar; il denetimcisi ise tüm sağlık bölgeleri hakkındaki bilgiyi İl Sağlık Müdürlüğünde toplar. Sağlık Ocağı Sorumluları ve il denetimcileri verileri yıl sonunda aşılama hizmetlerini değerlendirmek için kullanılır.

1.1. SOĞUK ZİNCİR HAKKINDA BİLGİ TOPLANMASI

Soğuk Zinciri, *GBP Soğuk Zincirin Sevk ve İdaresi* modülünde tanımlandığı gibi düzenli olarak kontrol etmişseniz, aşağıdaki unsurlar hakkında veriler toplarsınız:

- * aşı ihtiyacı ve soğuk zincir malzeme durumu
- * aşılardan alınması, depolanması ve dağıtımının nasıl gerçekleştiği
- * soğuk zincir malzemesinin korunması ve onarımı

Yapacağınız gözden geçirme için bazı bilgi kaynakları mevcut olmalıdır. Soğuk zincir çalışmalarının etkili olup olmadığını değerlendirmek için aşağıdaki kayıtları edinin ve bunlara başvurun:

- * malzeme kontrol kayıtları
- * günlük ısı çizelgesi
- * malzeme bakım kayıtları
- * soğuk zincir izleme (monitör) kartları

İl denetimcileri sağlık ocaklarından toplanan aşağıdaki soğuk zincir verilerini edinmeli ve gerekeni yerine getirmelidir:

- * aşı talepleri
- * malzeme talepleri

1.2. AŞILAMA ETKİNLİKLERİ HAKKINDA BİLGİ TOPLANMASI

GBP, Aşılama Oranlarının. İzlenmesi modülünde tanımlandığı gibi aşılama oranlarını kontrol etmişseniz aşılama çalışmalarını incelemek için çeşitli kaynaklar elinizin altındadır. Sağlık Ocağı Sorumluları, sağlık ocağının aşılama çalışmaları hakkında verilerine sahip olacaktır. İl denetimcileri, ildeki tüm sağlık ocaklarındaki aşılama aktiviteleri hakkında verilere sahip olacaktır. Bu veriler, aşılama sayıları, yürüttüğünüz aşılama aktiviteleri ve sağlık personelinin performansı hakkındaki bilgileri içerir. Aşılama hizmetlerini değerlendirmeye hazır olduğunuzda, şunları sağlamalı ve kullanmalısınız.

- * Bu sene için hedeflerin oranı gerçekleştirmek için planlanan aküviteleri gösteren yıllık plan
- * İl Sağlık Müdürlüğüne gönderilen Aylık Aşılama Formlarının kopyalan
- * Çocuk aşılan ve gebelere uygulanan TT2 aşıları ile doğumda neonatal tetanosdan korunmuş çocuklar için doldurulan "Aşı İzlem Çizelgeleri"
- * Aylık izlem sırasında tanımlanan her tür sorun ve çözümleri
- * Aşılama hizmetlerinin çalışma takvimi ve gerçekleştirilen aşılama seanslarının kayıtları
- * Yıl için yürütülen her tür özel araştırma veya değerlendirilmelerin sonuçları (örneğin, il denetimcisinin ziyareti sırasında yürütülen bir çıkarılan fırsat değerlendirmesinin sonuçları)

1.3. HASTALIK SÜRVEYANSI HAKKINDA BİLGİ TOPLANMASI

Sağlık Ocağı Sorumluları yıl boyunca sürdürdükleri hastalık izlenimlerinin raporlarını İl Sağlık Müdürlüğü'ne gönderirler. İl denetimcileri, ildeki tüm sağlık alanları için verileri toplar ve kaydederler. *Hastalık Sürveyansı* bölümünde anlatılan biçimde hastalık sürveyans çalışmalarını yürütüyorsanız aşağıdaki raporların kopyalarına sahip olmalısınız:

* Düzenli Aylık Sürveyans Raporları (Hastalık Bilirimleri)

* Neonatal Tetanos Vaka Araştırma Formları

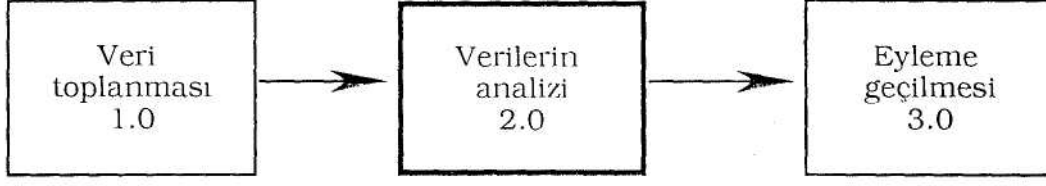
Aşılama hizmetlerini değerlendirmeye hazır olduğunuzda bu raporları edinin ve bunlara başvurun.

1.4. HALKTAN BİLGİ TOPLANMASI

Yıl boyunca bir kaç sefer halk ile aşılama hizmetleri hakkında konuşun. Aynı zamanda, aşılama hizmetlerini kullanan annelerin yorumlarını öğrenin. Bu yorumlarla ilgili her tür yazılı notları bir araya toplayın ki değerlendirme sırasında bunlardan yararlanabilesiniz.

1.5. SAĞLIK PERSONELİNDEN BİLGİ TOPLANMASI

Yıl boyunca aşılama oranı ile ilgili sorunlar hakkında yapacağınız aylık personel toplantıları veya görüşmelerinin bir parçası olarak, sağlık personelinden gözlemleri ve kaygıları hakkında yorumlar ve fikirler toplayın. Bu yorumlara değerlendirmeniz sırasında başvurun.

2.0. VERİLERİN ANALİZİ

Yıl sonunda verilerin analizi için, aşılama hizmetleri hakkında topladığımız bilgiyi inceleyin. Sayfa 8'de verilen kontrol listesi gözönüne alınacak unsurları özetler. Soğuk zincir, aşılama aktiviteleri ve sürveyans aşamalarının hepsinde karar vermek amacıyla hazırlanmış aşağıdaki özel sorulara yanıtlayınız.

- * hangi etkinlikler başarılıydı,
- * süreçte gibi görünen sorunlar nelerdir,
- * bu sorunlara ne sebep oldu ve
- * bu sorunlar için olası çözümler

Vardığınız sonuçları, bu bölümde kullanılan türde bir planlama tablosuna yazabilirsiniz. Böylece, yeni yılın planını yazmaya ve yeni oran hedefleri saptamaya başlayabilirsiniz. Bir planlama tablosu örneği sayfa 13'de verilmiştir.

2.1. SOĞUK ZİNCİR VERİLERİNİN ANALİZİ

Aşılama hizmetlerinde gelişme, doğru sıcaklıkta tutulan yeterli aşı sağlanmasını gerektirir. Soğuk zincirle ilgili sorunlar olursa, bu sorunların etkileri; hastalık vaka sayısında bir artışla veya sağlanan aşılamaların sayısında bir azalışla görülebilir. Soğuk zincir verilerini analiz ederken, şu soruları sormalısınız:

- * Aşılar 0 °C - 8 °C arasında saklandı mı?
- * Her zaman yeterli aşı var mıydı?

Soğuk zincir başarılı olduysa, bu başarıya hangi aktivitelerin katkısı olduğunu düşünüyorsunuz? Sayfa 13'de verilen türde bir planlama tablosu üzerine başarılı etkinlikleri yazın.

Soğuk zincir çalışmalarını izlerken belirlediğiniz sorunlara getirdiğiniz çözümleri inceleyin.

Bu çözümlerden herhangi biri başarılı olduysa, bunları planlama tablosu üzerinde başarılı çalışmalar kolonuna yazın.

Hala sorunlar varsa;

- * Bu sorunlar neler ve bunlara ne(ler) sebep oldu?
- * Bunları ne (ler) önleyebilir?
- * Gelecek yılın planları için ne çözümler düşüneceksiniz?

Planlama tablonuz üzerine soğuk zincirle ilgili sürekli sorunları yazın. Aynı zamanda sorunun nedeni veya nedenleri olarak tanımladıklarınızı ve önerdiğiniz çözümleri listeleyin.

DEĞERLENDİRME KONTROL LİSTESİ

Aşılama Hizmetlerinin Değerlendirilmesi

SOĞUK ZİNCİR SAĞLANMASI

1. Aşılar 0 °C ve + 8 °C arasında saklandı mı?
2. Her zaman elinizde yeterli aşı var mıydı?

AŞILAMA AKTİVİTELERİ

3. Aşağıdakiler için yıllık hedeflenen oranlara ulaştınız mı:
 - * Çocukluk aşıları?
 - * Hamile kadınlara verilen TT2 dozları?
 - * Doğum sırasında neonatal tetanosa karşı korunan çocukların sayısı? (Örneğin. DBT1 alanların sayısı ile aynı mı?)
4. Devamsızlıklar bir sorun mu?
5. Sağlık personeli önerilen aşı uygulamalarını rutin olarak kullandı mı?
6. Daha fazla insana aşılama hizmetleri sunmak için planlanan aşılama seanslarını ve diğer etkinlikleri yürüttünüz mü?

HASTALIK SÜRVEYANSI

7. Sürveyans raporları tam ve doğru muydu?
8. Sürveyans raporları il denetimcisine zamanında gönderildi mi?
9. Önemli hastalık trendleri nelerdi?
10. Sürveyans verilerine yanıt olarak uygun eylemlere geçildi mi?

DİĞER KAYNAKLAR

11. Siz ve il denetimcisi yıl boyunca yaptığınız herhangi bir denetleme zi yaretinin sonucunda yapmak için anlaştığınız işleri yaptınız mı?
12. Hizmetler hakkında toplumun önerilerini göz önüne aldınız mı ve bunlara yönelik aküvite de bulundunuz mu?
13. Sağlık personelinin hizmetler hakkında yorum yapmaya ve bunlara katılmaya teşvik ettiniz mi?

2.2 AŞILAMA AKTİVİTELERİ VERİLERİNİN ANALİZİ

2.2.1. Hedeflere Ulaşıp Ulaşılmadığını Belirleme

Aşı İzlem Çizelgelerine bakın ve her çocukluk aşısı için oranı hesaplayın.¹ Ayrıca hamile kadınlara verilen TT2 dozlarının sayısı ve doğum sırasında neonatal tetanosa karşı korunan çocukların sayısı için hazırladığınız Aşı İzlem Çizgelerine bakın. İl denetimcileri topladıkları verileri onaylamak için bir oran araştırması yapmaya karar verebilirler.

- * Çocukluk aşıları için hedeflerinize ulaştınız mı?
- * Hamile kadınlara TT2 uygulamada hedefinize vardınız mı?
- * Doğum sırasında neonatal tetanosa karşı korunan çocukların sayısı? (Ör. DBT1 alanların sayısı ile aynı mı?)

Aşı hedeflerinden birine ulaştıysanız, başarınızın nedeni neydi? Planlama tablosuna başarılı aktivitelerinizi kaydedin.

Yıl boyunca aylık izlemlerin sonucunda tanımladığınız sorunları çözmek için yaptığınız girişimleri inceleyin. Başarılı çözümlerinizi planlama tablonuzda "Başarılı Çalışmalar" listesine yazın.

2.2.2 Devam Eden Sorunların ve Bunların Nedenlerinin Tanımlanması

Hedeflerinize ulaşamadıysanız, saptadığınız hedefler ve yıl sonunda ulaştığınız oranlar arasındaki farkın nedenleri nelerdir? Planlama tablosuna hedefler ve gerçekte ulaşılan oranlar arasındaki farktan sorumlu olan sorunları yazın. Her sorun için ayrıca olası nedeni ve olabilecek çözümleri yazın. Örneğin:

- * Devamsızlıklar sorun olmayı sürdürüyor mu?

*Değerlendirme işleminin sonunda yeni oran hedeflerini saptadığımızda çocukluk aşıları için kesin oranları hesaplayacaksınız. **GBP, Aşılama Oranlarının Yükseltilmesi modülü** çocukluk aşılarının her biri için oranın nasıl hesaplanacağını açıklar. Bahsedilen bölüm ayrıca Tetanoz Toksidi için hedefleri de tartışır.*

GBP Aşılama Oranlarının YüJcseltilmesi modülü aşuya devamsızlık oranlarının nasıl hesaplanacağını tanımlar. Yılın başından itibaren oranların azalıp azalmadığını görmek amacıyla devamsızlık oranlarını hesaplayabilirsiniz.

Devamsızlıklar hala sorun oluyorsa, hangi nedenler sürmekte? Aşılama hizmetlerinde devamsızlıkları izlemek için bir yöntem uyguladınız mı? Durumu düzeltmek için gelecek yıl ne yapabilirsiniz? Örneğin; devamsızlık nedenlerini bulmak ve kişileri bir sonraki aşılama için gelmeye teşvik etmek üzere, halktan gönüllüler kullanabilir miydiniz?

* Sağlık personeli önerilen aşılama uygulamalarını rutin olarak kullandı mı?

Bu yıl sağlık ocağında yürüttüğünüz herhangi bir kaçırılmış fırsat değerlendirmesi veya araştırmasının sonuçlarını inceleyin. Aynı zamanda sağlık personelinin performansını izlerken yaptığınız her yazılı gözlemi inceleyin. Önerilen uygulamalar kullanılmıyorsa, sağlık personelinin bunları kullanmasını neler önlemektedir? Durumu düzeltmek için neler yapabilirsiniz.

Örneğin, her ay *hamile olmayan kadınlara* verilen TT2 dozlarının sayısını incelemelisiniz. Artışlar görülüyorsa bu durum sağlık personelinin, çocuklarını aşı yaptırmaya gelen tüm uygun kadınları taramadıkları ve gerekli aşıları yapmadıklarını gösterir. Planlama tablosu üzerine bu sorun için olası nedenler ve çözümleri yazın.

Aşılama hizmetlerini daha fazla insana ulaştırmak için planlanan aşılama toplantılarını ve diğer etkinlikleri yürüttünüz mü?

Yıllık planınızı ve hizmetler takviminizi inceleyin. Aşılama oranının arttırılması için yeni etkinliklerin planlandığı gibi yürütülüp yürütülmediğine karar verin. Daha fazla insana ulaşmakta hangi etkinlikler başarılıydı? Bazı etkinlikler başarılı olmadıysa, bunların planlandığı gibi yürütülmesini ne önledi? Yapılan etkinliklerin aşılama oranlarını arttırmasını sağlamak için ne tür düzenlemelerin yapılması gerektiğini düşünürsünüz?

2.3 HASTALIK SÜRVEYANS VERİLERİNİN ANALİZİ

Hastalık sürveyansını değerlendirirken şu sorulan sormalısınız:

- * Sürveyans raporları Lam ve doğru mu?
- Örneğin, tüm GBP hastalıklarını bildirdiniz mi? Ayrıca, neonatal tetanos, çocuk felci veya kızamık vaka araştırmalarının sonuçlarını İl Sağlık Müdürlüğü'ne rapor ettiniz mi?
 - * Bildirimler İl Sağlık Müdürlüğüne zamanında gönderildi mi?
- Örneğin bildirimler geç yapılıyorsa İl Aşı Sorumlusu bu konuyu Sağlık Ocağı Sorumlusu ile görüştü mü?
 - * Hastalık eğilimleri (trendler) nelerdir?
- Yıl boyunca hastalık trendlerinde herhangi bir değişim var mıydı? Örneğin, trend arttı veya azaldı mı? Hastalıkta bir artış görüldüyse vakalar nerelerde görüldü? Hastalığın trendinde görülen değişikliklerin nedenleri hakkında ne öğrendiniz? Bu trend, mevsim değişikliği, bir salgın, aşılama oranında bir değişiklik veya eksiksiz rapor tutmadan kaynaklanıyor olabilir mi?

Örneğin, aileler sağlık merkezine eskisinden daha çok veya az mı başvuruyor? Sürveyans aktivitelerinde sağlık personelinin yetenek ve ilgilerinde değişiklikler var mı?

Aşılama raporları doğru mu? Aşılama oranı artıyorsa GBP hedef hastalık vakaları azalıyor mu? Aşılama oranı artıyorsa insanlar korunmaları gereken hastalıklara yakalanıyorlar mı?

- * Sürveyans verilerine yanıt olarak uygun eylemlere geçiliyor mu?
- Örneğin, ile sığınmacılar geldiği için bildirilen vaka sayısında kesin bir artış kaydediliyorsa, bu sığınmacıların çocukları için aşılama seansları düzenlendi mi? Bildirilen kızamık vakası sayısında bir düşüş varsa, bu düşüşün eksik kaydetmeye mi bağlı olduğunu araştırdınız mı?

Hastalık sürveyans çalışmaları başarılı olduysa, buna ne yardım etti? Başarılı aktiviteleri planlama tablosuna yazın.

Hastalık sürveyans çalışmaları başarılı olmadıysa, sorunlar nelerdi ve bunlara neler neden oldu? Bunu gelecek yıl nasıl iyileştirirsiniz? Sorunları planlama taslağı üzerine yazın. Örneğin, sağlık personeli bildirmeleri gereken hastalıkları teşhis edebiliyor mu? Eğer edemiyorlarsa, bu sorun nasıl çözülebilir?

2.4 İL DENETİMCİLERİNİN ZİYARET RAPORLARININ ANALİZİ

Geçen yıl boyunca il denetimcisi tarafından yapılan ziyaret raporlarına bakın. Sizin ve il denetimcisinin yapmayı kararlaştırdıklarınızdan hangilerini yaptığınızı kontrol edin. Çözülmesi gereken sorunlar veya aktivitelerin listesini çıkartın.

Ayrıca il denetimcisi de bu denetim raporlarına göz atıp şunları sormalıdır.

- Planlamış olduğum sıklıkta denetim yapabildim mi? Değilse neden?
- Sağlık ocağı denetimi sırasında yapmaya söz verdiğim konuları takip ettim mi? Değilse neden?

2.5 HALKTAN TOPLANAN YORUMLARIN ANALİZİ

Yıl boyunca halktan aldığınız yorumları inceleyin. Halkın gereksinim ve düşüncelerine yanıt olarak hangi eylemlere geçtiniz? Örneğin, halktan kişiler aşılama seanslarının uygun olmadığını düşünüyorsa, aktivite takvimini gözden geçirdiniz mi?

Halk yorumlarının bir sonucu olarak yerine getirilen başarılı etkinlikleri yazın. Sürmekte olan sorunlar varsa, bunları planlama tablosuna yazın.

2.6 SAĞLIK OCAĞI PERSONELİNİN YORUMLARININ ANALİZİ

Yıl boyunca sağlık personelinden aldığınız yorumları inceleyin. Personelin düşüncelerine yanıt olarak ne gibi eylemlere geçildi? Örneğin, sağlık personeli size seanslar çok kalabalık diye annelerle aşılama hakkında konuşmak ve annelerin sorularına cevap vermek için vakitleri olmadığını söylemişse. bu sorunu çözmek için harekete geçtiniz mi?

Planlama tablosuna sağlık ocağı personelinin yorumları sonucunda yerine getirdiğiniz tüm ek başarılı etkinlikleri ekleyin. Ayrıca sağlık personelinin belirttiği her tür ek sorunu yazın.

Planlama Tablosu Örneği

Başarılı Çalışmalar	Sürekli Sorunlar	Olası Nedenler	Olası Çözümler
Soğuk Zincir *Soğutucu iyi çalıştı ve aşı uygun sıcaklıklarda kaldı	* Yıl boyunca iki kere aşı sücintısı görüldü.	* Mevsim, hava şartları nakliyatı kesintiye uğrattıyor. * Sel baskını aşı sevkiyatını engelledi: köprü hasar gördü.	* Hava koşullarının kötü olacağı dönem için saklamak üzere yeterli miktarda yedek aşı siparişı
Aşılama Çalışmaları * Köylerde gezici hizmetle aşılama çalışmaları başarıyla yürütüldü. * Annelere ne zaman geleceklelerini öğretmek için sürdürülen özel çabaların devamsızlığı<: oranını düşürmesi bekleniyor.	* Sağlık personeli her zaman steril şırınga, ve steril iğne kullanmıyor.	* Her zaman steril malzeme kullanılmasına yetecek enjektör olmaması.	* Özellikle yoğun seanslar sırasında yeterli steril enjektör bulunabilmesi için yeterli aşı malzemesi siparişı verilmesi ve malzemenin sağlanması.
Sürveyans Çalışmaları *Sağlıc ocağı soı~umulusu sürveyans formlarının nasıl tamamlanacağı hakkında bölge eğitimine katıldı. * Sağlıc ocağı raporları sağ-Wc müdürlüğüne zamanında gönderildi.	* Sürveyans raporları doğruj. düzenlenmiyor. -	* Sağlık personeli çocuğun aynı hastalık esnasında sağlıc ocağına birden [azla gelmesi durumunda vakayı bir vaka. olarak saymayı bilmiyordu.	* Sağlık personeli ile (dublikasyon konusunu) ve bunun nasıl ve niçin önlenmesi gerektiğini tartışın.

ALİŖTİRMA A

Bu alıŖtırmada bir sağlık ocağında aŖılama hizmetlerinin değerlendirilmesi sırasında toplanan bilgiyi okuyacaksınız. Bu bilgiyi, planlama tablosu üzerine aŖılama hizmetlerinin baŖarılarını ve sũrekli sorunlarını listelemek için kullanacaksınız. Bu sağlık ocağı için senaryoyu okuyun ve sayfa 17'de bulunan planlama tablosunu doldurun. Sũrmekte olan sorunlar için nedenler ve olası çözümler önerin.

Sağlık Ocağı Sorumlusu, yıl boyunca soğuk zincirin sağlanması, aŖılama çalıŖmaları ve hastalık talcibi hakkında topladığı bilgiyi biraraya getirdi. Geçen yılın baŖarılarını ve sorunlarını inceleyerek değerlendirme kontrol listesini (sayfa 8) gözden geçirdi.

Soğuk Zincirin Sevk Ve İdaresi

AŖılar 0 °C ve +8 °C arasında saklandı mı? Sağlık Ocağı Sorumlusu soğuk zincir kayıtlarını inceledi. Ocakta, soğutucunun sıcaklığı 5 gün boyunca +20 °C'nin üzerinde olduğu zaman hizmette ciddi bir kesinti olduğunu farketti. Soğutucu için fitilin yenilenmesi gerekiyordu, fakat yedek bir fitil yoktu. Yeni bir tanesinin sipariŖi ve elde edilmesi bir kaç gün aldı.

Her zaman yeterli aŖı tedariki var mıydı? Sağlık Ocağı Sorumlusu, sıcaklık +20 °C'nin üzerinde olduğunda soğutucuda bulunan tüm çocuk felci aŖılarının imha edilmesine karar verdi. Yeni aŖı sipariŖi bir sonraki ay gelene kadar hiç aŖılama hizmeti verilmeyecekti..

AŖılama ÇalıŖmaları

Yıllık, aŖılama oranı hedefine ulaŖtınız mı? Sağlık Ocağı Sorumlusu, 1991 yılı sonunda ulaŖılan oranlara baktı ve bunu her aŖı için ve doğum sırasında neonatal tetanosa karŖı korunan çocukların sayısı için öngördüğu hedeflerle karŖılaŖtırdı. Ayrıca, bu yıl ulaŖılan oranlar ile geçen yıl ulaŖılan oranlar karŖılaŖtırdı. AŖađıdaki oranlar inceledi.

Aşı	1990 Oranları	1991 Hedefleri	1991 Oranları
BCG	60	80	65
DBT3	45	75	53
OPV3	47	75	50
Kızamık	40	75	53
TT2 (hamile kadınlara verilen)	17	45	27
Doğum sırası neonatal tetanoza karşı korunan	--	DBT 1 yapılanların oranı	56

Sağlık ocağının aşılama çalışmaları tüm aşılar için saptanan 1991 yılı hedeflerine ulaşmada başarılı olmadı. Ancak, bununla birlikte, bu yılın oranları, geçen yılın oranlarından daha yüksekti. 1991 yılı hedeflerine ulaşamamış olmasına rağmen bazı gelişmeler sağlanmıştı.

Devamsızlıklar bir sorun muydu? Aylık izlemler sırasında, Sağlık Ocağı Sorumlusu, süren devamsızlık sorununun olası bir nedeninin, sağlık personeli tarafından kişilere bir sonraki doz için ne zaman geleceklerinin söylenmemesi olduğunu buldu. Sağlık Ocağı Sorumlusu sorunu personel toplantısında sağlık personeli ile tartıştı. Ardından annelere aşılama bilgisinin nasıl verileceğini göstermek için iş başında eğitim sağladı. Sağlık personeli, aşı programını ve aşıların yan etkilerini açıklamak için ailelere zaman ayırdığı için bir sonraki ay devamsızlık oranı düştü.

Yıl sonunda devamsızlık oranlarını geçen yıl devamsızlık oranlarıyla karşılaştırdığında, oranda azalma olduğunu fakat tüm çocukluk aşıları ve TT2 için %10'un üzerinde bir devamsızlığın devam ettiğini gördü. Devamsızlık hâlâ ciddi bir sorundu

Sağlık personeli önerilen uygulamalar rutin olarak kullandı mı? Sağlık Ocağı Sorumlusu, il denetimcisinin ziyareti sırasında yaptığı kaçırılmış fırsat değerlendirmesinin sonuçlarını inceledi. Sonuçlar, sağlık personelinin tek bir ziyaret sırasında bir çocuğa uygun olan tüm aşıları yapmadığını gösterdi.

Ayrıca personel, çocuklarını aşı için getiren kadınların aşı durumlarını sorgulamamış ve aşılamamıştı. Bir sonraki personel toplantısında, Sağlık Ocağı Sorumlusu önerilen aşılamaya uygulamalarını sağlık personeliyle tartıştı. Tüm çocuk ve kadınlara sağlık ocağına yaptıkları ziyaret sırasında uygun oldukları aşılardan hepsinin yapılmasını sağlamak için sağlık personeliyle birkaç gün birlikte çalıştı.

Aşılamaya hizmetleriyle daha fazla insana ulaşmak için planladığınız aşılamaya toplantılarını ve diğer etkinlikleri yürüttünüz mü? Sağlık Ocağı Sorumlusu, ilde yaşayan çocuklar ve kadınlar için yerel aşılamaya günleri planladı ve yürüttü, ildeki insanlarla aynı dili konuşan birisi sağlık ocağı için sağlık eğitimi mesajlarını tercüme etti ve il halkıyla onları gelecekte sağlık ocağına gelmelerini teşvik etmek için konuştu.

Ergazi Kasabasına yapılan gezici hizmet yılın ortasında iptal edildi. Denetici nedeni araştırdığında; komşu sağlık ocağının bir sığınmacı kampı için yerel aşılamaya günlerini yürütmek üzere aşı nakil kabını ödünç aldığı görüldü. Aşı nakil kabı geri verilmediğinden kasabaya gezici hizmet yapılamamıştı.

Sürveyans Çalışmaları

Sürveyans raporları tam ve doğru mu? Sağlık Ocağı Sorumlusu, sürveyans kayıtlarının bir parçası olarak hasta kayıtlarını aylık olarak kontrol ettiği için sağlık ocağında görülen tüm GBP hastalık vakalarının tam olarak kaydedildiğine emindi.

Raporlar il denetimcisine zamanında gönderildi mi? İl denetimsi Sağlık Ocağı Sorumlusunu raporları zamanında gönderdiği için kutladı. Aynı zamanda, Sağlık Ocağı Sorumlusunu, hiç hastalık kaydedilmediği zamanlar, bile sürveyans raporlarının her ay gönderilmesi gerektiği konusunda bilgilendirdi.

Önemli hastalık trendleri nelerdi? Nisan ve Mayıs aylarında kızamık vakalarında bir artış vardı. Bu artış geçen yıl aynı zaman süresince görülen artıştan daha fazlaydı. Ayrıca iki neonatal tetanos vakası kaydedilmişti.

Sürveyans verilerine yanıt olarak uygun eylemlere geçildi mi? Kızamık vakalarındaki artışın gelişmiş sürveyans kayıtlarının bir sonucu olduğu bulundu. Sağlık Ocağı Sorumlusu sağlık personelinin artan performansları için tebrik etti. İki neonatal tetanos vakası için araştırma sonuçları, annelerin sağlık hizmetleriyle olan temasları sırasında gerektiği gibi incelenmediği ve aşılanmadığını gösterdi. Denetici sağlık ocağıyla temasları sırasında kadınlara TT için tarama ve aşılamaya da dahil olmak üzere sağlık personelinin uygulamalarını inceledi. Herhangi bir nedenden dolayı sağlık ocağına geldiklerinde kadınları taramak ve aşılamak için bir kaç gün sağlık personeliyle görüştü ve onları gözledi.

3.0 HAREKETE GEÇİLMESİ

Gelecek yılın planını geliştirmek için değerlendirmenin sonuçlarını kullanın. Bu işlem, çocukluk aşıları için yeni hedeflerin saptanması ve gelecek yılın planında bulunması için değerlendirme sırasında tanımladığınız ve sürdürmeyi arzulayacağınız başarılı çalışmalar gibi bazı aktivitelerin seçilmesini içerecektir. Ayrıca oranları arttırmak için yeni aktiviteler planlayacaksınız. *[GBP Aşılama Oranlarının Arttırılması* modülüne bakın) Sağlık Ocağı Sorumluları, sağlık ocağı planına konulmak üzere (ilin genel planını) öğrenmek için il denetimcileriyle konuşmalıdır.

3.1 GELECEK YILIN PLANINI HAZIRLAMAK İÇİN DEĞERLENDİRME SONUÇLARININ KULLANIMI

Planlama tablonuzu inceleyin ve listenize yazdığınız tüm aktivitelerden aşağıdakileri seçin:

- * Sürdürmek isteyeceğiniz başarılı çalışmalar
- * Etkili olabileceğini düşündüğünüz çözümler

Sağlık Ocağı Sorumluları, soğuk zincir, aşılama çalışmaları veya sürveyans çalışmalarının hangilerinin gelecek yılın planı için öncelik taşıdığına karar vermek için, değerlendirme sonuçlarını il denetimcisiyle tartışmalıdır. Örneğin; devam eden soğuk zincir sorunlarının çözülmesi aşılama çalışmalarının arttırılmasından daha öncelikli olacaktır. Soğuk zincir işlev göremiyorsa, diğer aşılama çalışmalarının etkisi az olacaktır. Aşılama çalışmalarının arttırılması, hastalık takibinden daha öncelik taşıyacaktır. Aşılama çalışmaları oranının arttırılmasına katkıda bulunulamıyorsa, sürveyans çalışmaları pek anlam taşımaz.

İl denetimcileri, seçilen önceliklerin uygun ve uygulanabilir olduğuna karar vermek için her sağlık ocağının planını incelemelidir. Sağlık Ocağı Sorumlularından planlarını başarmalarına nasıl yardımcı olabileceğinizi öğrenin. Örneğin; ocağın soğuk zincir donanımının yardım edebilir misiniz? Sağlık Ocağı Sorumlusuna doğru alet ve koşulların sağlanmasında yardımcı olarak gelecek yıl için hedeflerine ulaşmalarında yardımcı olabilirsiniz.

3.2 DEĞERLENDİRME HAKKINDA SAĞLIK PERSONELİNE BİLGİ VERİN

Yıl sonunda, değerlendirme sonuçları ve gelecek yılın aşılama hizmetleri için planladığınız öncelikleri tartışmak üzere bir personel toplantısı planlayın. Yıl boyu ulaşılan başarılar için sağlık personelinizi kutlayın ve iyi işlevlerin sürdürülmesi için teşvik edin. Nerede gelişmelerin gerekli olduğunu açıklayın. Ulaşılan oranları ve gelecek yıl için önceliklerin listesini gösteren kartlar veya başka görsel yardımcıların hazırlanması faydalı olabilir.

3.3 DEĞERLENDİRME SONUÇLARI HAKKINDA HALK İLE KONUŞUN

Aşılama hizmetlerinin başarılarını tartışmak için halktan kişilerle toplantı planlayın. Sağlık personeli için hazırlanan türde görsel yardımcıları kullanmak isteyebilirsiniz. Topluluktaki kişilere ne gelişmelerin yapılacağı, gelecek yıl için öngördükleriniz ve halkın çabalarını desteklemesini arzuladığınız yolları açıklayın.

Aşılama hizmetlerini değerlendirmeniz, yıl boyu gösterdiğiniz çabaların bağışıklama sayısında bir fark sağlayıp sağlamamış olduğunu göstereceğini hatırlayın. Bu değerlendirme sonuçlarınızı, gelecek için daha etkili planlama yapmak için kullanabileceksiniz.

ALİŐTİRMA B

Bu alıŐtırmada, sağlık ocağı veya ilinizde aşılama hizmetlerinin değerlendirilmesi hakkındaki okuduklarınızı uygulayacaksınız. Sayfa 8'dek değerlendirme kontrol listesine bakın. Bu değerlendirmeyi sağlık ocağınız veya İl Sağlık M¼d¼rl¼đ¼'nde y¼r¼tm¼Őseniz, kontrol listesindeki her soruyu yanıtlamak için gereksinim duyulan t¼m bilgi kaynakları elinizin altındadır. Ancak, kursu izlerken bu kayıtlar elinizde bulunmayabilir. Bu alıŐtırmayı yapmak için, her unsurdan -soğuk zincir, aşılama çalışmaları, hastalık s¼rveyansı. diğer kaynaklar- bildiğiniz veya elde edebileceğiniz bilgilerle yanıtlayabileceğiniz d¼Ő¼nd¼đ¼n¼z en az bir soru seçin.

Kendi sağlık ocağınız için bir planlama tablosu hazırlığına baŐlamak ¼zere yanıtları kullanın. Bir planlama tablosu bu sayfaya katlı olarak eklenmiŐtir. Yanıtlarınızı grpla tartıŐmaya hazır olun.

Grup tartıŐması için hazır olduğunuzda
rehberinize s¼yleyin.

Planlama Tablosu Örneği

Başarılı Çalışmalar	Sürekli Sorunlar	Olası Nedenler	Olası Çözümler
Soğuk Zincir			
Aşılama Çalışmaları			
Sürveyans çalışmaları			

AŞILAMA HİZMETLERİNİ DEĞERLENDİRMEDE BUNLARI HATIRLAYIN

Veri TOPLANMASI

- * Sağlık ocağı kayıtlarından, halk ve sağlık ocağı personelinin aşağıdaki bilgileri toplayın:
 - * Soğuk Zincir
 - * Aşılama çalışmaları ve
 - * Hastalık takibi

Veri ANALİZİ

- * Başarılar ve sorunların analizi için, aşağıdaki hususlarda özel soruları değerlendirin:
 - * Soğuk Zincir
 - * Aşılama çalışmaları ve
 - * Sürveyans takibi
- * Başarılı çalışmaları, sürmekte olan sorunları, bunların nedenleri ve olası çözümleri tanımlayın.
- * İl denetimcisinin ziyaretlerinin raporları, halk ve sağlık ocağı personelinin edinilen yorumları analize katın.

Eyleme GEÇİLMESİ

- * Gelecek yılın planını hazırlamak için değerlendirme sonuçlarını kullanın.
- * Değerlendirme hakkında sağlık personeline bilgi verin
- * Halkla değerlendirme sonuçları hakkında konuşun.

TERİMLERİN TANIMI

Yıllık hedefler :	Yılın sonunda aşılacak hedef nüfusun yüzdesi olarak belirtilen amaç
Hastalık trendi :	Zamanla hastalık vakalarında kaydedilen sayıda artış ve azalmalarla oluşturulan model
Değerlendirme :	Ulaşılmış olanı, ulaşılması beklenen ile karşılaştırma
Aşılama oranı :	Aşılana insanların hedef nüfustaki insanlara oranı; yüzde cinsinde ifade edilir.

